

Forslag til finanslov for 2016.

Med henvisning til vore bemærkninger fra Partii Naleraq ved første behandling kommenteres anden behandling således:

Indledningsvis skal vi fra Partii Naleraq sige, at vi er meget tilfredse med, at Naalakkersuisut valgte ikke at gennemføre deres afgiftspakke, der bl.a. begrundes i, at Partii Naleraqs stærke indvendinger mod forslaget, idet vi godt kan se forestående alvorlige konsekvenser for fiskere, selvstændige erhvervsdrivende og ikke mindst mindre bemidlede i samfundet såfremt afgiftspakken realiseres. Vi takker derfor fra Partii Naleraq samtlige partier, der og bakket op om tilbagetrækning af forslaget.

Der er nogle ændringsforslag vi kan stemme for, men der er også forslag, som vi ikke kan stemme for af hensyn til vore politiske holdninger, så vi forbeholder os til, at stemme i henhold til vores overbevisning.

Efter at have sagt det, skal vi fra Partii Naleraq sige, at vi ikke er enige med forslaget i dets grundlag, idet de første der berøres af Naalakkersuisuts reform er at de mindre bemidlede i samfundet. Ved første behandling udtrykte vi fra Partii Naleraq vores mening soleklart, at man i stedet for at hente midler fra i forvejen tomme lommer, bør seriøst søge besparelser ved diverse udenlandske tjenester, der er medvirkende til den massive pengestrøm ud af landet.

Vi fra Partii Naleraq holder stadig fast i, at man bør tage muligheden for mindst at søge muligheder for besparelser ved landets massive årlige forsikringsomkostninger til udlandet samt konsulent tjenester udefra, mere seriøst.

Landskassens omkostninger til udefrakommende konsulenter i 2014 kommer op på 162,7 mio. kr. Ved endnu et § 37 spørgsmål om hvad disse omkostninger præcist dækker, fandt vi

fornyligt ud af, at Naalakkersuisut blot kan redegøre for ca 23 mio. kr. af omkostningerne, hvorfor det er nærtliggende at antage en betydelig økonomisk andel, der kan spares herved.

Ydermere er vi i Partii Naleraq ikke i tvivl om, at der kan skabes flere beskæftigelser i landet ved skærpet tilsyn og sætte større krav til Selvstyreejet virksomheder.

Idet vi fornyligt fandt ud af ved vores § 37 spørgsmål, at Royal Arctic Line's afdeling i Aalborg beskæftiger ialt 177 medarbejdere, der alle yder skat til den danske stat.

Vi fandt også ud af, at koncernen Royal Greenland ialt har 1.906 stillinger, hvoraf 979 af disse er besat af grønlandske borgere, 200 i Danmark og 727 ialt i andre lande. Kort formuleret, trods landets høje arbejdsløshed formår vi at skabe over tusinde stillinger i udlandet ved vores virksomheder.

Vi mener derfor i Partii Naleraq, at der er behov for gennemvurdering af alle disse områder.

Arbejdsløsheden er stadig alt for høj, hvorfor vi ellers også har spurgt Naalakkersuisut, hvilke planer de har omkring produktions- og indhandlingsmuligheder i bygder og byer, dog uden at få et utvetydigt svar trods det er en kendsgerning, at manglen på disse især i bygderne, på uacceptabel vis, er en hinder for fiskeriet, og dermed hindring af erhvervsførelse visse steder, hvor der ellers er udsigt til gavnlig økonomisk udbytte.

Desuden er vi også klar over, at man visse steder også har sat hinder for fiskere ved at nægte dem tildeling af fiskerilicens på trods af at de allerede fører erhvervet.

Der er ingen tvivl om, at såfremt Naalakkersuisut kan rette op på produktionsmulighederne samt licensrelateret begrænsninger, ville det have gavnlige følger for arbejdsmarkedet og landets økonomi samt været medvirkende til mindre underskud i finanslovsforslaget.

Hævelsen af rejekvoterne, som vi i Partii Naleraq har efterlyst siden vinters, er på sin plads, eftersom det også vil være med til, at dække noget af landskassens underskud.

Bedre udnyttelse af torskebestanden kan også føre til bedre udbytte.

Vi skal atter indskærpe fra Partii Naleraq, at vi ikke er for indførsel af afgift på kysnært fiskeri, eftersom der står følgende i første behandling af finanslovsforslaget:

“aalisakkaat suungaluartulluuniiiit tamarmik aallaaviatigut inuiaqatigiinnut tapertaassasut, tassa sinerissamut qanittumi avataasiorluniluunniit aalisarneq pineqaraluarpalluunniit.

Tamatuma kinguneranik aalisakkat tamarmik , soorlu saarulliit, sulippaakkat, nipisaallu akitsuuserneqassapput”.

“tamatuma kinguneranik 2016-imi 15 mio. kr.-nik 2017-imiillu 50 mio. kr.-nik isertitaqarnerusoqarnissaa missingersuusiorneqarpoq”.

Efter anden behandling er tiltagene for fiskeafgifter så difuse, at det endda er umuligt at få klar overblik over status.

Hvad er Naalakkersuisuts plan/planer, såfremt forrige års tilsidesatte midler på 174,2 mio. kr. til forebyggelse af arbejdsledigheden slipper op ? Hvor agter man at henvise nuværende arbejds kræfter ? Og hvordan kommer de videre ?

Desuden fandt vi ud af i efteråret i forbindelse med vores spørgsmål til Naalakkersuisut, at at el-værkers spildenergi i forbindelse med energiforsyning svarer omtrent til 39 mio. kr. om året. Midler der bliver smidt ud af vinduet.

Det er derfor vi i Partii Naleraq stærkt efterlyser mønster- og vanebrydning, idet vi mener at der er behov for større drøftelse af FORPLIGTIGELSER i samfundet vedrørende vores virksomheder og arbejde for at samfundet får bedre gavn af disse.

Vi er nødt til at bane vej for bedre muligheder for fastboende kunsthåndværkeres muligheder for indtjening ad smykkesten, således at grundlag for erhvervsbeskæftigelse indenfor kunsthåndværk kan dannes ved lovgivningen, hvorfor hensigtsmæssig og påpasselig tilgang til indsamling af smykkesten er yderst vigtigt helt fra starten, også med henblik på, at ressourcerne ikke er vedvarende. Vi har jo i mange år overværet utallige forskellige ressourcer blive ført ud af landet.

Desuden er vi også nødt til at stræbe bedre efter hjemtagelse af de rubiner, man i mange år har ført ud af landet som forsøg og som formodentlig kan være meget værdifulde. Større bevågenhed efterlyses, således at landet kan gavnnes. Rubineftersøgningen er nu igangsat, hvorfor man må antage, at forsøget har været vellykket.

Vi er derfor nødt til at tilsigte hjemtagelse af de rubiner, der er ført ud af landet igennem mange år, således udbytte kan sikres, i større grad.

Fornyligt blev det bragt i radioavisen at en af tasiilaqs selvstændige virksomhed gik bankerot og at 30 medarbejdere i den forbindelse er blevet arbejdsledige. Det er sikkert, at konkursen

må være presserende for byen, der i forvejen mangler erhvervsmuligheder, og ikke mindst for de berørte og deres familier.

Vi har fra Partii Naleraq meget svært ved at forstå Naalakkersuisuts manglende tiltag i betragtning af byens ringe erhvervsmuligheder, idet konkursen må betragtes som katastrofalt af omfang, også i forhold til byens stillestående byggeri.

Havde man blot taget fremme af fiskeri ved Tasiilaq og bygderne med mere seriøsitet, ville det bestemt have gavnet regionens selvforsyning i den grad. Naalakkersuisut forbliver tavs.

Det er mærkeligt at se at børn i nød, som Børnetalsmanden efter sin rejse i Nordgrønlands bygder, hvordan Naalakkersuisut ikke havde reageret med det samme, selv når det handlede om omsorgssvigtede børn, og selv da Børnetalsmanden havde viderebragt historien og sit budskab om seksuelt misbrugte børn til nyhedsmediernes.

Vi vil fra Partii Naleraq tilmed takke Børnetalsmanden og bakker hende op i sit arbejde, når hun i stedet for at tie vælger at råbe op.

Vi mener fra Partii Naleraq at man bør fokusere mere på børneinstitutionerne i finansloven, for der er forældre iblandt os med adskillige børn. Og vi ved udmærket hvor dyrt det er at have børn i institutionerne, og når man tænker på at man bør lette deres økonomiske byrde, ved vi fra Partii Naleraq at børns tryghed er det vigtigste. På denne måde kan man også sikre børns trygge rammer.

Vi ved også at bygderne har hårdt brug for børneinstitutioner. Dertil har Partii Naleraq til forårets forsamling bl.a. forgæves foreslået at der bør etableres en børnehave i Kullorsuaq, som desværre ikke blev godkendt af andre partier i Inatsisartut.

Derfor opfordrer vi Naalakkersuisut til at komme i dialog med kommunerne omkring institutioner og dermed sikre trygge vilkår til børn i landet.

Ligesom i 1. behandling af dette forslag gjorde vi opmærksom på og understregede arbejdernes indkomstfordeling. Det er tydeligt at se at i vores samfund er der 64,2 % der har en indkomst på under 200.000 kr.

Det er også nævnt at antallet af arbejdssøgende i august var 2.712.

Derfor er det ikke underligt at tal som disse viser at familier og enkelte personer har meget lave indkomster.

Dette bekræfter, enkelte personer og familier, som står til udsættelser fra deres lejemål på 398 ikke ses at være lavt i forhold til det vi nu ved ½ år efter er at 907 udsættelsessager er sendt til politiet.

Vi kan fra Partii Naleraq godt forstå, at en stor del af befolkningen står i meget vanskelige situationer, hvor arbejdsløsheden gør det dårligere forhold værere. Derfor har vi her i salen fremsat forslag om, at varmeregningen bør indgå i huslejen i forbindelse med tildeling af boligsikring. Denne forslag står stadigvæk gældende.

642 Børn og unge er/var anbragt udenfor hjemmet indtil september måned 2014 oplyser Naalakkersuisut. Offentlige udgifter til disse er anslået at være 236 mio. kr.

Derfor mener vi fra Partii Naleraq at det er højest nødvendigt at gøre noget ved dette.

Ud fra de informationer vi har fået har ungdomsorganisationen Sorlak og de forrige planer om at formindske støtten blevet tilbagetrukket. Det er vi fra Partii Naleraq glade for. Og vi har efter mødet med Sorlaks bestyrelse skrevet et brev til Naalakkersuisut, som vi desværre ikke har fået tilbagemelding om.

Derfor vil vi bl.a. vide om hvor mange af de adskillige ungdomsorganisationer har søgt om støtte fra Tips & Lotto midlerne, samt hvor mange der har fået tildelt støtte.

Vi vil også gerne have en uddybende og en mere klar forklaring på planen om formindskelse af støtten til ICC.

Ligesom da vi debatterede pkt. 160 om pensioner, viderebragte vi organisationernes budskaber bl.a. om planen for en beskatning af pensionen for en tjenestemand, som vi fra Partii Naleraq ikke kan acceptere.

Trafikal løsning (forringelse): Vi skal først påminde fra Partii Naleraq om det vigtigste, hvorefter man er, når der tales trafik: Beredskab – billigste mulig trafikal løsning uden at sætte beredskab på kompromis er derfor ideel.

Det kan vi gøre ved at bruge dkk 3-400 mio. kr. midler til lufthavnsbyggeri adskillige steder i kysten samt ved etablering af et flyselskab, der kan imødesæ fleretallet af folkets manglende solvens.

I henhold til nuværende ordning kan man i Diskobugten indenfor det halve år rejse tur/retur mellem Ilulissat og Qasigiannuguit til over dkk 2.700,00 med helikopter hvor der oveni gives dkk 20 mio. kr. i henhold til servicekontrakten.

Flyvetiden varer blot omkring 15 minutter. Ved at bygge et lufthavn i Qasigiannuguit kan man nedsænke prisen til dkk 800,00 fra den nuværende pris på dkk 2.700,00 uden tilskud eller dkk

300,00 såfremt man holder fast i servicekontrakten, således at prisen bliver omtrent 10% af priserne i dag (depositum 90%). Det kan forestilles at trafikken vil ændre sig markant, såfremt den grønlandske befolkning blev budt disse som hverdagspræmier, til det bedre.

Der er beviser for ovenstående eksempel og kan ligeledes bruges som udgangspunkt i en løsning for hele kysten.

Sagt med andre enkle ord, kan man mærkbart nedsænke priserne trafikken ved at finansiere med 3-400 mio. kr.

Det skal også siges, dog uden at redegøre for hvorledes dette er muligt, at mittarfeqarfiit i deres udligning ellers kan tilsidesætte op til 10 mio. til depositum om året.

Vi opfordrer fra Partii Naleraq samtlige partier til at revurdere flytrafikken på ny og vil vi vide hvor meget en forlængelse af servicekontrakten er værd i penge ?

Med disse bemærkninger indstiller vi til genbehandling i Finans- og skatteudvalg inden tredje behandling.